

de kom til København og blev lidt kvikkede op, kom lidt ind under andre Forhold, hvad de ellers ikke havde Raad til. Men det behøver man ikke at tage Hensyn til nu, efter at Lærerne ere blevne saa vel lønnede. De kunne ligesom andre af Statens Borgere, naar der er Tale om at rejse et Sted hen for at faa lidt Oplivelse, blive kvikkede lidt op, rejse for deres egne Penge. Jeg mener ikke, at de københavnske Kursus helt skulle forsvinde, men de kunne godt halveres, naar der ude omkring i Landet bliver dannet smaa Kredse, hvor der kunde komme til at virke det mest intensive og det bedste, vi eje paa det praktiske pædagogiske Omraade.

Det er altsaa min Mening, at vi skulle beholde en Skoledirektion, der i Sammensætning er den samme som den nuværende, og i denne Skoledirektion skulde man have — det lyder forfærdeligt, men jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde det — tilforordnet en Lærer, der kunde bistaa blandt andet ved de nævnte Kursus og desuden være en faglig Konsulent paa Skolens Omraade for Skoledirektionen, erstattede det, som Provsten mangler. Han kunde baade i pædagogisk og skoleteknisk Henseende være en Konsulent først og sidst for Provsten, men ellers for hele Skoledirektionen. Dette, tror jeg, vil betyde noget ganske anderledes virkningsfuldt end en Amtsskolekonsulent, der kan have indtil 300 Skoler at tilse og skal dertil være Forretningsfører for hele Amtets Skolevæsen. Han bliver kun Kontormand.

Men jeg er forberedt paa, at en og anden vil sige: Saa bliver Provsten siddende som Tilsynsmand. Ja, han faar den Opgave fremdeles at tilse Skolen. Det bliver nærmest en Kontrol af de Ting, der vedrøre Opfyldelsen af Love og Anordninger. Det er ikke alene som Provst, det er ikke alene som gejstlig Embedsmand, han skal blive siddende, men det er, fordi han har visse værdifulde Betingelser, og saa maa der navnlig i vor Tid tages Hensyn til dette, at han have vi for Skolevæsenets Vedkommende gratis. Det vilde betyde en meget stor Udgift, hvis vi skulde ansætte 21 nye Amtsskolekonsulenter, og navnlig, hvis de skulde ansættes, hvad jeg vil kalde, forsvarligt, det vil sige saadan, at de ikke skulde være blot Kontormænd. Saa skulde nemlig saadan en Amtskonsulent mindst have — det er ikke for meget sagt — 2 Mand til sin Raadighed, dersom Arbejdet skulde gøres omhyggeligt. Der vilde altsaa blive Tale om en betydelig større Udgift, end hvis

man beregner alene Udgiften til Amtskonsulenterne. Dette med, at Provsten bliver siddende, tror jeg ikke, man skal hænge sig for stærkt i. Han er, saaledes som der før blev sagt om Præsten, en Mand i vort Samfund, der har en særlig Uddannelse. Naar Talen er om vort Skolevæsen, har han i teknisk Henseende det forud for sin Nabo, at han har gennemgaaet en vel ordnet og skolet Undervisning. Han har tilegnet sig de almindelige Skolekundskaber og Færdigheder paa en anden Maade, end man kan forlange, at Folk i Almindelighed have det. Naturligvis kommer dette med „Provsten“ ogsaa med. Men jeg vil bede om, at man ikke hænger sig i det formelle, men at man tager et reelt Hensyn, nemlig dette, at naar der tilforordnes en Skoledirektion en Lærer som Konsulent, er dermed ogsaa erkendt, at fordi Provsten er gejstlig Embedsmand, har han ikke paa Skolens Omraade den Indsigt og den Autoritet, han skulde have. Vi beholde ham paa en Maade som Bindeled med Kirken — og der er der et Omraade af Undervisningen, hvor han, hvis man overhovedet skal have et lovordnet Tilsyn, maa være kvalificeret i alle Henseender. Jeg beder, som sagt, om, at man ikke hænger sig i dette, at det bliver ved at være Provsten, der kommer til at sidde paa denne Plads, men at man, som overfor Præsten, siger: Dette er et Forhold, der svarer til de faktiske Tilstande i vort Samfund. Det er ganske vist en ret stor Forandring fra Kommissionens Forslag, jeg her foreslaar. Men jeg vil fastholde — og jeg tror, jeg kan fastholde det —, at det, man af Hensyn til Skolens Tarv har tilsigtet med en saadan Amtsskolekonsulent, faar man fyldigere og bedre paa den Maade, jeg her har nævnt.

Hvad Biskoppen angaar, foreslaar Kommissionen, at hans Tilsyn skal bortfalde, og dette kan jeg slutte mig til. Kommissionen foreslaar, at Biskoppen skal have Ret til at indbyde Skolerne og Lærerne til at møde i Kirken, hvor han da kan tale med Børnene om deres Kristendoms-kundskab. Det synes jeg ikke, man kan have noget imod. Det svarer ogsaa til de kirkelige Forhold, der findes omkring i Sognene Landet over. Jeg tror, at man her, naar Talen er om Kommissionens Stilling til Biskopperne, ser det samme, som jeg begyndte med at fremhæve, at det gejstlige Tilsyn skal ikke være ledende, men man vil ikke skære Baandet mellem Skole og Kirke over.

Dette, jeg her har omtalt, er for